

"...

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

"

II. GEREKÇELER

1) 03.06.2011 Tarihli ve 635 Sayılı 'Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin Tümünün ve Ayrı Ayrı Tüm Maddeleri ile Eklerinin Anayasaya Aykırılığı

Parlamente demokrasi ve kuvvetler ayrılığı ilkesini kabul eden Anayasanın 7 nci maddesinde 'yasama yetkisi', Türk Ulusu adına TBMM'ne verilmiş ve bu yetkinin devredilemeyeceği açıkça belirtilmiştir. Bunun tek istisnası, Anayasanın 91 inci maddesinde Bakanlar Kurulu'na kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmesidir. Bu istisnai yetkinin 'yetki devri' niteliğine bürünmemesi için, Anayasa Mahkemesi'nce de belirtildiği üzere, KHK çıkarma yetkisinin 'önemli, ivedi ve zorunlu' durumlarda verilmesi, ayrıca bu koşulların birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

Her şeyden önce, tek parti çoğunluğunun yasama organına egemen olduğu, İçtüzük uyarınca muhalefetin yeterince konuşamadığı ve bu nedenlerle neredeyse 3-5 günde yasa çıkarılabildiği bir ortamda, Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisi verilmesi, anayasal kuralın amacı ve özüyle bağdaşmamaktadır.

635 sayılı KHK, 6 Nisan 2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak Bakanlar Kurulu'na kabul edilmiştir. 6223 sayılı Yetki Yasası, 3 Mayıs 2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anamuhalefet Partisi (CHP) TBMM Grubu tarafından, bu Yetki Yasası'nın iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne dava açılmıştır.

Anayasa Mahkemesi, dayandığı yetki yasası Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilen KHK'leri, haklarında dava açılması durumunda, içeriğine girmeden, salt yetki yasaları iptal edildiği için, aşağıdaki gerekçeyle iptal etmiştir.

'Olağanüstü hal KHK'leri dayanaklarını doğrudan doğruya Anayasadan (m. 121) alırlar. Bu tür KHK'lerin bir yetki yasasına dayanması gerekli değildir. Buna karşılık olağan dönemlerdeki KHK'lerin bir yetki yasasına dayanması zorunludur. Bu nedenle, KHK'ler ile dayandıkları yetki yasası arasında çok sıkı bir bağ vardır.

' KHK'nin Anayasaya uygun bir yetki yasasına dayanması, geçerliliğinin önkoşuludur. Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya dayandığı yetki yasası iptal edilen bir KHK'nin kurallarının, içerikleri yönünden Anayasaya aykırılık oluşturmaları bile Anayasaya uygunluğundan söz edilemez.

Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya yetki yasasının kapsamı dışında kalan ya da dayandığı yetki yasası iptal edilen KHK'lerin anayasal konumları birbirinden farklıdır. Böyle durumlarda, KHK'ler anayasal dayanaktan yoksun bulunduklarından, içerikleri Anayasaya aykırı bulunmasa bile, dava açıldığında iptalleri gerekir.

Bu nedenlerle, iptaline karar verilen bir yetki yasasına dayanılarak çıkarılan KHK'lerin, Anayasanın Başlangıcı'ndaki 'hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı', 2 nci maddesindeki 'hukuk devleti' ilkeleriyle 6 ncı maddesindeki 'Hiç kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz' kuralı ve KHK çıkarma yetkisine ilişkin 91 inci maddesiyle bağdaştırılmaları olanaksızdır.'

Anayasa Mahkemesi, yukarıda yer verilen gerekçelerle, dayandıkları 4588 sayılı Yetki Yasası 05.10.2000 günlü, E.2000/45, K.2000/27 sayılı kararla iptal edilen 606, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 615, 616, 617, 618, 619, 621, 623, 624, 626, 628, 629 sayılı KHK'leri; içeriklerine girmeden, salt anayasal dayanaktan yoksun kaldıkları için, Anayasanın başlangıcı ile 6 ncı ve 91 inci maddelerine aykırı duruma geldiklerini belirterek iptal etmiştir. (Sırasıyla kararlar: K.2000/29, K.2000/45, K.2000/37, K.2000/40, K.2000/42, K.2000/44, K.2000/39, K.2000/46, K.2000/38, K.2000/36, K.2000/35, K.2000/34, K.2000/43, K.2000/41, K.2000/33, K.2000/32, K.2000/30, K.2000/31)

Bu itibarla, 6223 sayılı Yetki Yasası iptal edildiğinde 635 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, yasal dayanaktan yoksun kalacağından, 03.06.2011 tarihli ve 635 sayılı 'Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin; esasa girmeden tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eklerinin Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı ve 91 inci maddelerine göre iptali gerekir.

2) 03.06.2011 Tarihli ve 635 Sayılı 'Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2 nci Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (ç) Bendinde Yer Alan " veya yaptırmak " İbaresini ve 10 uncu Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (b) Bendinde Yer Alan " veya yaptırmak ", (e) Bendinde Yer Alan " veya ettirmek " İbareleri ile 2 nci Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (d) Bendinde Yer Alan " veya yaptırmak ", 11 inci Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (b) ve (d) Bentlerinde Yer Alan " veya yaptırmak " İbarelerinin Anayasaya Aykırılığı

635 sayılı 'Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendinde, metroloji alanında muayene, belgelendirme ve doğrulamaya ilişkin denetimleri, 10 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendine, yasal metroloji ve hazır ambalajlama alanında piyasa gözetimi ve denetimlerini; 10 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasının (e) bendinde, yasal metroloji ve hazır ambalajlama alanında teknik düzenlemesi ve standardı bulunmayan ürünlerin denetimine esas olacak özellikler tespit ettirmeyi; 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde, sanayi ürünlerinin ürün güvenliği ve teknik mevzuatına uygunluğuna yönelik piyasa gözetimi ve denetimini; 11 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde yine aynı şekilde, sanayi ürünlerinin ürün güvenliği ve teknik mevzuatına uygunluğuna yönelik piyasa gözetimi ve denetimini; 11 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde ise, denetim sırasında alınan numunelerin testlerini, üçüncü kişilere de yaptırabileceği hüküm altına alınmıştır. KHK'de, Sanayi ve Teknoloji Uzmanlığı düzenlenirken, ürün güvenliği denetimi yapacak personele ilişkin bir düzenleme yapılmamış olması, söz konusu denetimlerin üçüncü kişilere devredileceğini ortaya koymaktadır.

Anayasanın 123 üncü maddesinde, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu; 128 inci maddesinde ise, Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütüleceği kuralları yer almaktadır.

Denetime esas olacak özelliklerin tespiti, denetim ve denetim sırasında alınan numunelerin testlerinin yapılması görevlerinin, Devletin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinden olduğu ve bu hizmetlerin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütülmesi gerekeceği açıktır. Söz konusu görevlerin üçüncü kişilere yaptırılması, Anayasanın 123 üncü maddesindeki idarenin bütünlüğü ilkesi ile 128 inci maddesindeki kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri yürütülmesi ilkesiyle bağdaşmaz.

Öte yandan, devletin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu söz konusu kamu hizmetlerinin, üçüncü kişilere de yaptırılması öngörülür iken, üçüncü kişilerce yapılması durumunda, itiraz ve yargılama usulü ile yargılama yeri yönlerinden bir düzenleme yapılmamıştır. Anayasanın 125 inci maddesinde yer alan, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu kuralı karşısında, kamu hizmetlerinin üçüncü kişilere yaptırılmasındaki yasal düzenleme eksikliği birçok soruna yol açacaktır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 03.06.2011 tarihli ve 635 sayılı 'Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendinde yer alan "veya yaptırmak" ibaresi ve 10 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan "veya yaptırmak", (e) bendinde yer alan "veya ettirmek" ibareleri ile 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde yer alan "veya yaptırmak", 11 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) ve (d) bentlerinde yer alan "veya yaptırmak" ibareleri, Anayasanın 123 üncü, 125 inci ve 128 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

3) 03.06.2011 Tarihli ve 635 Sayılı 'Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 11 inci Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (e) Bendinin Anayasaya Aykırılığı

635 sayılı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 11 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (e) bendi ile 'Bakanlık Ürün Güvenliği ve Denetimi Koordinasyon Komisyonunun oluşumunu, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarını belirlemek.' görevi, Sanayi Ürünleri Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğüne verilmektedir.

Bu düzenlemeden, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde, 'Bakanlık Ürün Güvenliği ve Denetimi Koordinasyon Komisyonu' adıyla bir komisyon kurulacağı; bu komisyonun kimlerden oluşacağı ve komisyonun görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarının, Bakanlığın Sanayi Ürünleri Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü tarafından belirleneceği anlaşılmaktadır.

Anayasanın 6 ncı maddesinde, hiçbir kimse veya organın kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisini kullanamayacağı; 7 nci maddesinde, yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu; 8 inci maddesinde, yürütme yetkisi ve görevinin Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun

olarak kullanılacağı; 123 üncü maddesinde ise, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği kurala bağlanmıştır.

Bu kurallara göre, yasa koyucunun temel ilkeleri koymadan, çerçeveyi çizmeden, düzenlenen konuda sadece komisyonun adından söz ederek, komisyonun kimlerden oluşacağı, komisyonda kamu görevlileri yanında sivil toplum kuruluşu veya özel sektör temsilcilerinin yer alıp almayacağı, komisyonun görev ve yetkilerinin neler olacağı ve komisyonun nasıl çalışacağı gibi konuları bütünüyle boş bırakarak yürütmeye sınırsız ve belirsiz bir düzenleme alanı bırakması mümkün değildir. Yasa koyucunun, 'ürün güvenliği ve denetimi' gibi, Devleti, üreticileri ve tüm yurttaşları ilgilendiren bir alanda oluşturulan komisyonda, komisyonun kimlerden oluşacağını belirlemesi, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemesi ve bu aşamadan sonra eğer uygun ve zorunlu görür ise ilkeleri konulmuş ve sınırları çizilmiş alanda yasanın uygulamasını sağlamak üzere idareye düzenleme yetkisi vermesi gerekir. Aksine düzenleme, yetkinin anayasallığı, yasama yetkisinin devredilmezliği ve idarenin kanuniliği ilkelerine aykırılık oluşturur.

Yukarıda açıklandığı üzere, 635 sayılı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 11 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (e) bendi, Anayasanın 6 ncı, 7 nci, 8 inci ve 123 üncü maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

4) 03.06.2011 Tarihli ve 635 Sayılı 'Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 13 üncü Maddesinin (3) Numaralı Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

635 sayılı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 13 üncü maddesinin iptali istenen (3) numaralı fıkrasında, Müfettiş Yardımcılarının giriş ve yeterlik sınavlarının usul ve esasları, Müfettişliğe yükselmeleri, görev, yetki ve sorumlulukları, Başkanlığın çalışma usul ve esasları ile diğer hususların yönetmelikle düzenleneceği belirtilmektedir.

Anayasanın 7 nci maddesinde yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği; 8 inci maddesinde, yürütme yetkisi ve görevinin, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılacağı; 112 nci maddesinin ikinci fıkrasında, her bakanın Başbakanı karşı sorumlu olup, ayrıca kendi yetkisi içindeki işlerden ve emri altındakilerin eylem ve işlemlerinden sorumlu olacağı; 124 üncü maddesinde, Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzel kişilerinin, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla yönetmelik çıkarabileceği; 128 inci maddesinin ikinci fıkrasında, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan, 3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında, bakanın, bakanlık teşkilatının en üst amiri olduğuna yer verilmiş; ikinci fıkrasında, bakanların, bakanlık hizmetlerini mevzuata, Hükümetin genel siyasetine, milli güvenlik siyasetine, kalkınma planlarına ve yıllık programlara uygun olarak yürütmekle ve bakanlığın faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevli ve başbakanı karşı sorumlu oldukları belirtilmiş; üçüncü fıkrasında ise, her bakanın ayrıca emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden de sorumlu olup, bakanlık merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşların faaliyetlerini,

işlemlerini ve hesaplarını denetlemekle görevli ve yetkili olduğu açıkça hüküm altına alınmıştır. Aynı hükümler 635 sayılı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'nin 4 üncü maddesinde değişik ifadelerle yinelenmiştir. 3046 sayılı Kanunun 21 inci ve 635 sayılı KHK'nin 4 üncü maddesinde belirtilen, Bakanlığın merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarının faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını denetleme görev ve yetkisini bakan kendi eliyle yapamayacağına göre, bu işleri doğrudan Bakana bağlı olarak ve Bakan adına yapmak üzere, 635 sayılı KHK'nin 13 üncü maddesiyle Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı kurulmuş ve (1) numaralı fıkrası ile Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına, Bakanın emri ve onayı üzerine Bakan adına, bakanlık teşkilatının her türlü faaliyet ve işlemleriyle ilgili olarak teftiş, inceleme ve soruşturma yapma görevleri verilmiştir.

Bakanın Anayasal sorumluluğunu yerine getirmesinin uzantısı olarak kurulan ve bu derece önemli görevler yüklenen Rehberlik ve Teftiş Başkanlığında görevli müfettişlik mesleğine ilk adımın atıldığı Müfettiş Yardımcılığına giriş için, 13 üncü maddenin (3) numaralı fıkrasında, hiçbir ölçüt getirilmeden ve sınır çizilmeden Müfettiş Yardımcılarının mesleğe giriş ve yeterlik sınavlarının usul ve esaslarını, Müfettişliğe yükselmelerini, görev, yetki ve sorumluluklarını, Başkanlığın çalışma usul ve esasları ile diğer hususları düzenleme yetkisi yürütme organına devredilmiştir.

Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin kanunla düzenlenmesi, Anayasanın statü hukukuna ilişkin temel bir kuralı iken; 635 sayılı KHK'nin 13 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrası ile hiçbir ölçüt getirilmeden ve sınırlar çizilmeden Müfettiş Yardımcılığı mesleğine giriş şartları, yeterlik sınavının usul ve esasları, Müfettişliğe yükselme ve bunların görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını belirleme yetkisinin yönetmeliğe bırakılarak yürütme organına devredilmesi, Anayasanın 7 nci, 8 inci ve 128 inci maddelerine açıkça aykırıdır.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, 635 sayılı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 13 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrası Anayasanın 7 nci, 8 inci ve 128 inci maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

5) 03.06.2011 Tarihli ve 635 Sayılı 'Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin Geçici 3 üncü Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının Birinci Tümcesindeki, " Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, I. Hukuk Müşaviri, Strateji Geliştirme Başkanı, Personel Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Bilgi İşlem ve Değerlendirme Dairesi Başkanı, " ve " Bakanlık Müşaviri, Daire Başkanı, Özel Kalem Müdürü, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, İl Sanayi ve Ticaret Müdürü ve İl Sanayi ve Ticaret Müdür Yardımcısı " İbareleri ile İkinci Tümcesindeki, " İl Sanayi ve Ticaret Müdür Yardımcısı unvanlı kadroda bulunanlar ekli (2) sayılı liste ile ihdas edilen Araştırmacı, diğerleri ise " İbarelerinin ve Üçüncü Tümcesindeki, " ile Araştırmacı " ibaresinin Anayasaya Aykırılığı

635 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrası ile 635 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte Sanayi ve Ticaret Bakanlığında; Gümrük ve Ticaret Bakanlığına devredilen birimlere tahsis edilen kadrolarda bulunanlar hariç olmak üzere Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, I. Hukuk Müşaviri, Strateji Geliştirme Başkanı, Personel Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Bilgi İşlem ve

Değerlendirme Dairesi Başkanı, Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanı, Bakanlık Müşaviri, Daire Başkanı, Özel Kalem Müdürü, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, İl Sanayi ve Ticaret Müdürü ve İl Sanayi ve Ticaret Müdür Yardımcısı kadrolarında bulunanların görevlerinin, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte sona ereceği; bu fıkra uyarınca görevleri sona erenlerden İl Sanayi ve Ticaret Müdür Yardımcısı unvanlı kadroda bulunanların ekli (2) sayılı liste ile ihdas edilen Araştırmacı, diğerlerinin ise ekli (2) sayılı liste ile ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadrolarına halen bulundukları kadro dereceleriyle atanmış sayılacakları; bu madde uyarınca ihdas edilen Bakanlık Müşaviri ile Araştırmacı kadrolarının, herhangi bir sebeple boşalması halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılacağı hüküm altına alınmaktadır.

635 sayılı KHK'nin 33 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrası ile 08.01.1985 tarihli ve 3143 sayılı Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmış; ancak Sanayi ve Ticaret Bakanlığının 3143 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde yer alan Ana Hizmet Birimleri, 17 nci maddesinde yer alan Danışma ve Denetim Birimleri, 23 üncü maddesinde yer alan Yardımcı Birimlerinden, Gümrük ve Ticaret Bakanlığına devredilenler ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı hariç diğerlerinin tamamı aynı veya başka isimlerle 635 sayılı KHK'nin 6 ncı maddesinde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Hizmet Birimleri arasında yer almıştır.

Bu bağlamda, 3143 sayılı Kanunun 8 inci maddesindeki ana hizmet birimlerinden Sanayi Genel Müdürlüğü, 635 sayılı KHK'nin 6 ncı maddesinde aynı isimle; Sanayi Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü ismiyle; Küçük Sanatlar ve Sanayi Bölgeleri ve Siteleri Genel Müdürlüğü, Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü ismiyle; Avrupa Birliği Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü ismiyle; Ölçüler ve Standartlar Genel Müdürlüğü, Metroloji ve Standardizasyon Genel Müdürlüğü ismiyle aynen yer almış; Bakanlığın safraları olarak değerlendirilen İç Ticaret Genel Müdürlüğü, Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü, Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğü ile Esnaf ve Sanatkarlar Genel Müdürlüğü ise Gümrük ve Ticaret Bakanlığına devredilmiş; 3143 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde yer alan Danışma ve Denetim Birimlerinden Teftiş Kurulu Başkanlığı, 635 sayılı KHK'nin 6 ncı maddesinde Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı ismiyle; Hukuk Müşavirliği ile Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği aynı isimlerle; Bakanlık Müşavirleri 635 sayılı KHK'nin 21 inci maddesinde aynı isimle yer almış; 3143 sayılı Kanunun 23 üncü maddesindeki Yardımcı Birimlerden Personel Dairesi Başkanlığı ile Özel Kalem Müdürlüğü 635 sayılı KHK'nin 8 inci maddesinde aynı isimle yer alırken; İdari ve Mali İşler Başkanlığı, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı; Bilgi İşlem ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı ise Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı ismiyle yer almıştır.

3143 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde yer alıp da 635 sayılı KHK'nin 6 ncı maddesinde yer almayan sadece Ana Hizmet Birimlerinden Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı ile Yardımcı Birimlerden Savunma Sekreterliğidir. Savunma Sekreterliğinin görevi Destek Hizmetleri Daire Başkanlığına verilirken; Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Daire Başkanlığı 635 sayılı KHK'de yer almamıştır. Öte yandan, 3143 sayılı Kanunda dört olan müsteşar yardımcısı, dört Genel Müdürlüğün Gümrük ve Ticaret Bakanlığına devredilmesi nedeniyle üçe düşürülmüştür. Bu bağlamda, müsteşar yardımcılıklarından biri Gümrük ve Ticaret Bakanlığına devredilen Genel Müdürlükler ile anılan Bakanlığa geçmiştir. Bu bağlamda, 635 sayılı KHK'nin geçici 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasında sayılan kadro görev unvanlarından sadece Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanı kadrosu Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı teşkilat kadroları arasında yer almamaktadır.

Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere, Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup, bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde Anayasanın ve yasakoyucunun da uyması gereken temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Hukuk devleti hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm işlem ve eylemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerektirir. Hukukî güvenliğin bir sonucu da kazanılmış haklara saygı gösterilmesi ilkesidir. Kazanılmış hak, kişinin bulunduğu statüden doğan ve kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş olan haktır. Kişilerin hukuk düzenine güvenerek elde ettikleri hakların sonradan çıkarılacak yasal düzenlemelerle ihlal edilmemesi bu ilkenin gereğidir.

657 sayılı Kanunun Temel ilkeler başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinde kariyer, Devlet memurlarına yaptıkları hizmetler için gerekli bilgilere ve yetiştirme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır şeklinde; liyakat ise, Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır şeklinde tanımlanmıştır.

3143 sayılı Kanunda yer alan ana hizmet, danışma ve denetim ile yardımcı birimlerden, Gümrük ve Ticaret Bakanlığına devredilen Genel Müdürlükler ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı dışında kalan tüm ana hizmet, danışma ve denetim ile yardımcı hizmet birimleri kapatılmayıp, aynı veya başka isimler altında 635 sayılı KHK'nin 6 ncı maddesinde Bilim, sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde teşkilatlandırıldığına; ismi değiştirilen ve değiştirilmeyen söz konusu teşkilatlardaki Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, I. Hukuk Müşaviri, Strateji Geliştirme Başkanı, Personel Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Bilgi İşlem ve Değerlendirme Dairesi Başkanı, Bakanlık Müşaviri, Daire Başkanı, Özel Kalem Müdürü, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, İl Sanayi ve Ticaret Müdürü ve İl Sanayi ve Ticaret Müdür Yardımcısı kadrolarında bulunanlar, söz konusu görevlere 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun kariyer ve liyakat ilkeleri çerçevesinde yükseldiğine ve dolayısıyla bu görevler kendileri yönünden hukuken kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüştüğüne ve söz konusu genel müdürlük, daire başkanlığı ve başkanlıkların kapatılması gibi hukuksal bir zorunluluk da söz konusu olmadığına göre, bu görevleri statü hukukuna göre yürüten kamu görevlilerinin yasayla, ilgisine göre 'Bakanlık Müşavirliği' ve 'araştırmacı' gibi pasif görevlere atanmaları, Yasanın öngördüğü güvenliklerinin ortadan kaldırılarak, statü hukukunun gereği olan kazanılmış haklarının ellerinden alınması demektir. Dolayısıyla, kazanılmış hakları ortadan kaldıran söz konusu düzenlemeler Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

Öte yandan geçici 3 üncü maddenin (5) numaralı fıkrasında, bu madde uyarınca Bakanlık kadrolarına atanan veya atanmış sayılanların yeni kadrolarına atandıkları veya atanmış sayıldıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin olarak en son ayda aldıkları sözleşme ücreti, aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar, makam, görev ve temsil tazminatları, ek ödeme, ikramiye (bir aya isabet eden tutar) ve sözleşme ücretleri ile diğer malî

hakları (ilgili mevzuatı uyarınca fiilî çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ile fiilen yapılan ders karşılığı ödenen ek ders ücreti hariç) toplamının net tutarının, atandıkları veya atanmış sayıldıkları yeni kadroları için öngörülen sözleşme ücreti, aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar, makam, görev ve temsil tazminatları, ek ödeme, ikramiye (bir aya isabet eden tutar) ve ücretleri ile diğer malî hakları (ilgili mevzuatı uyarınca fiilî çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti ile fiilen yapılan ders karşılığı ödenen ek ders ücreti hariç) toplamının net tutarından fazla olması hâlinde aradaki fark tutarının, farklılık giderilinceye kadar atandıkları veya atanmış sayıldıkları kadrolarda kaldıkları sürece herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödeneceği belirtilerek; atamaları bu şekilde yapılanların mali haklarının korunduğu gibi bir izlenim yaratılmaktadır. Ancak fıkra, 'toplam net tutarının' ibaresinden sonra parantez içinde 'bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır' ifadesine yer verilerek, kadro görev unvanlarına ait aylık net hak edişleri sabitlenmiştir. Bu durumda örneğin müsteşarın en son aldığı net maaşı 100 TL ve Bakanlık Müşavirinin maaşı ise 90 TL ise aradaki 10 TL içinde bulunulan ayda tazminat olarak ödenerek maaşı yine 100 TL olacak; örneğin yıllık %11 oranındaki enflasyonun maaşlara yansıtılmasından dolayı bir sonraki ay müsteşar maaşı 111 TL, Bakanlık Müşaviri maaşı da 100 TL olduğunda ise, net maaş sabitlendiğinden dolayı, müsteşar iken Yasayla Bakanlık Müşavirliği görevine atanan kişiye herhangi bir ödemede bulunulmayacak, kişinin maaşı nominal olarak yine 100 TL olurken; reel olarak 90 TL'ye gerileyecektir. Dolayısıyla kazanılmış statü kaybının yanında kazanılmış mali hak kaybı da söz konusu olduğundan iptali istenen düzenlemeler Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Ayrıca, kamu görevlilerinin atanmalarındaki usule göre görevlerinden el çektilirmeleri, statü hukukunun temel bir ilkesidir. Siyasi iktidarın Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının üst yönetimi yanında taşra teşkilatında da mutlak bir siyasi kadrolaşmaya gitmek için üst yönetim ve taşra teşkilatının yönetim kadrolarını Yasayla boşaltması, bu yönden de hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

Diğer yandan, Yasa ile hem müsteşar, hem daire başkanı 'Bakanlık Müşavirliği' görevine atanırken; müdür de, müdür yardımcısı da 'araştırmacı' görevine atanmaktadır. Anayasanın 10 uncu maddesindeki, 'yasa önünde eşitlik ilkesi' hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasada öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez. Statü hukukunda müsteşar ile daire başkanlığı, müdür ile müdür yardımcılığı farklı hiyerarşik kademe ve kadro unvanlarına karşılık geldiği halde; bunlar bir, aynı ve eşitlenmiş gibi müsteşardan daire başkanına kadar olanların Yasayla 'Bakanlık Müşaviri', müdür ve müdür yardımcılarının ise 'araştırmacı' görevlerine atanmaları Anayasanın 10 uncu maddesindeki 'yasa önünde eşitlik ilkesi' ile bağdaşmaz.

Anayasanın 36 ncı maddesinde, herkesin meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu; 125 inci maddesinde ise, idarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtilmiştir.

Kamu görevlilerinin, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun kariyer ve liyakat ilkelerine göre yükseldikleri ve hukuki güvenliğe sahip kılındıkları müsteşar, müsteşar yardımcısı, genel müdür, başkan, genel müdür yardımcısı, başkan yardımcısı, daire başkanı, müdür ve benzeri kadro unvanlarından, 'Bakanlık Müşavirliği' ve 'araştırmacı' görevlerine olağan hukuki yol olan idari işlemle atamalarının yapılması durumunda kullanabilecekleri Anayasal güvence altındaki hak arama özgürlüğü ile yetkili yargı mercilerine dava açma haklarının, Yasayla atanmaları suretiyle ellerinden alınması Anayasanın 36 ncı ve 125 inci maddelerine aykırıdır.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle 635 sayılı 'Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci tümcesindeki, " Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, I. Hukuk Müşaviri, Strateji Geliştirme Başkanı, Personel Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Bilgi İşlem ve Değerlendirme Dairesi Başkanı, " ve " Bakanlık Müşaviri, Daire Başkanı, Özel Kalem Müdürü, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, İl Sanayi ve Ticaret Müdürü ve İl Sanayi ve Ticaret Müdür Yardımcısı " ibareleri ile ikinci tümcesindeki, " İl Sanayi ve Ticaret Müdür Yardımcısı unvanlı kadroda bulunanlar ekli (2) sayılı liste ile ihdas edilen Araştırmacı, diğerleri ise " ibareleri ve üçüncü tümcesindeki, " ile Araştırmacı " ibaresi, Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 36 ncı ve 125 inci maddelerine aykırı olduğundan iptalleri gerekir.

III. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

6223 sayılı Yetki Yasasının iptali veya yürürlüğünün durdurulması durumunda 635 sayılı KHK yasal dayanaktan yoksun kalacağından, 635 sayılı KHK'nin yürürlüğünün durdurulması gerektiği düşünülmektedir.

Devletin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu, denetime esas olacak özelliklerin tespiti, denetimin yürütülmesi ve denetim sırasında alınan numunelerin testlerinin yapılması görevlerinin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yapılması Anayasal bir zorunluluk iken, üçüncü kişilere yaptırılmasının öngörülmesi ve ortaya çıkacak sorunların çözümü için yargı yolunun gösterilmemesi, üretici ve tüketiciler açısından ileride telafisi olmayan zararlara yol açacaktır.

Aynı şekilde, 'Bakanlık Ürün Güvenliği ve Denetimi Koordinasyon Komisyonu'nun kimlerden oluşacağı ve komisyonun görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarını düzenleme yetkisinin, Bakanlığın Sanayi Ürünleri Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğüne verilmesi, üretici ve tüketiciler açısından ileride telafisi olmayan zararlar doğmasına neden olacaktır.

635 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 13 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrasında, hiçbir ölçüt getirilmeden ve sınır çizilmeden Müfettiş Yardımcılarının mesleğe giriş şartlarını, yeterlik sınavlarının usul ve esaslarını, Müfettişliğe yükselmelerini, görev, yetki ve sorumluluklarını, Başkanlığın çalışma usul ve esasları ile diğer hususları düzenleme yetkisi yürütme organına devredilerek Anayasanın 7 nci, 8 inci ve 128 inci maddelerine aykırı düzenleme yapılmıştır.

Bakanın Anayasal sorumluluğunu yerine getirmesinin uzantısı olarak kurulan ve bu derece önemli görevler yüklenen Rehberlik ve Teftiş Başkanlığında görevli müfettişlik mesleğine ilk adım atıldığı Müfettiş Yardımcılığına giriş şartlarının, yeterlilik sınavlarının usul ve esaslarının, Müfettişliğe atanmanın, müfettişlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının çalışma usul ve esasları ile diğer konuların düzenleme yetkisinin idareye bırakılması, bağımsız ve tarafsız yürütülmesi gereken denetim, teftiş, soruşturma ve rehberlik görevlerinin, müfettiş yardımcılığı giriş ve yeterlilik sınavları ile Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının çalışma esas ve usulleri üzerinden siyasallaşarak kamu yararından kopmasına yol açacaktır. Yasanın yürürlüğe girmiş olması, söz konusu siyasallaşmayı bugünden başlatmanın yolunu açmıştır.

635 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasıyla, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatının üst yönetim kadroların tamamının liyakat ve kariyer ilkeleri yerine siyasi atamalar yapmak için yasayla boşaltılması; müdür ve müdür yardımcılarının bulundukları kadro derecesiyle ihdas edilen 'araştırmacı' kadrolarına, daire başkanı ve üstü kadrolarda bulunanların ise 'Bakanlık Müşaviri' kadrolarına atanmaları öngörülerek, kazanılmış hakları ortadan kaldıran; 'yasa önünde eşitlik ilkesi' ile bağdaşmayan ve kişilerin hak arama özgürlükleri ile yetkili yargı mercilerine dava açma haklarını ellerinden alan Anayasaya aykırı kurallar yasallaştırılmıştır. Yasayla boşaltılmış bulunan müdür yardımcısı ve üstü yönetici kadrolarına siyasal iktidarın tarafsızlık ölçütleri bağlamında atamalar yapmasının önü açılırken; bu kadrolara kariyer ve liyakat ilkeleri çerçevesinde yükselen kadro görev unvanlarının hukuki sahibi kamu görevlileri ise, telafisi mümkün olmayan zararlarla karşı karşıya gelmiş bulunmaktadır.

Öte yandan, Anayasal düzenin hukuka aykırı kural ve düzenlemelerden en kısa sürede arındırılması, hukuk devleti sayılmanın en önemli gerekleri arasında sayılmaktadır. Anayasaya aykırılıkların sürdürülmesi, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyecektir. Hukukun üstünlüğünün sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesi hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasaya açıkça aykırı olan ve iptali istenen hükümlerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

IV. SONUÇ VE İSTEM

03.06.2011 tarihli ve 635 sayılı 'Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin;

1) 6223 sayılı Yetki Yasası iptal edildiğinde 635 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, yasal dayanaktan yoksun kalacağından, 03.06.2011 tarihli ve 635 sayılı 'Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin; esasa girmeden tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eklerinin Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı ve 91 inci maddelerine;

2) 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendinde yer alan " veya yaptırmak " ibaresi ve 10 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan " veya yaptırmak ", (e) bendinde yer alan " veya ettirmek " ibareleri ile 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde yer alan " veya yaptırmak ", 11 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) ve (d) bentlerinde yer alan " veya yaptırmak " ibareleri, Anayasanın 123 üncü, 125 inci ve 128 inci maddelerine;

3) 11 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (e) bendi, Anayasanın 6 ncı, 7 nci, 8 inci ve 123 üncü maddelerine;

4) 13 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrası, Anayasanın 7 nci, 8 inci ve 128 inci maddelerine;

5) Geçici 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci tümcesindeki, " Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, I. Hukuk Müşaviri, Strateji Geliştirme Başkanı, Personel Dairesi Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, Bilgi İşlem ve Değerlendirme Dairesi Başkanı, " ve " Bakanlık Müşaviri, Daire Başkanı, Özel Kalem Müdürü, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, İl Sanayi ve Ticaret Müdürü ve İl Sanayi ve Ticaret Müdür Yardımcısı " ibareleri ile ikinci tümcesindeki, " İl Sanayi ve Ticaret Müdür Yardımcısı unvanlı kadroda bulunanlar ekli (2) sayılı liste ile ihdas edilen Araştırmacı, diğerleri ise " ibareleri ve üçüncü tümcesindeki, " ile Araştırmacı " ibaresi, Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 36 ncı ve 125 inci maddelerine;

aykırı olduklarından iptallerine ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar olacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."